Gjensyn med 1990-årene

PC'ene ble små og bærbare og ga oss forbindelse med hele verden via Internett. Det var mye nytt å følge med på, snart var det årtusenskifte og tryggheten vaklet. Hjemme hadde vi behov for å hvile ut i fortiden, med bondefarger og gamle maleteknikker.

Av ifi.no

TV og PC tok en stadig større bit av tiden vår. Parabolantenner og kabel-tv ga oss et utall kanaler å velge blant og sendinger hele dagen. Med nyheter døgnet rundt kunne vi hele tiden holde oss oppdatert om hva som skjedde i hele verden. Vi hadde god økonomi og reiste oftere og lengre. Mens ungdom i 1950-årene kanskje hadde vært i Sverige, var det nå vanlig å ha vært i Thailand. Vi tok med oss hjem nye matvaner, og butikkene fulgte opp med eksotiske varer i hyllene, som søt chilisaus og kokosmelk. I hjemmeinnredningen ble gammelt og nytt knyttet sammen, slik vi strevde med å gjøre det ellers i livene våre.

Leve kjøkkenet

Hele familien trente og hadde hobbyer, og færre aktiviteter foregikk hjemme. Det var ved måltidene på kjøkkenet familien hadde tid til å sees. Og nå var det ikke bare mor som lagde mat, men like gjerne far eller barna. Både gutter og jenter hadde lært det i Heimkunnskap-faget på skolen. Kjøkkenet vokste, ofte ved at veggen mot stuen ble fjernet. Med integrerte hvitevarer skjult bak skapdører så det riktig hyggelig ut, og med gode avtrekksvifter var ikke matos noe problem lenger.

Nye møbler ble gamle

De tradisjonelle bondefargene fikk en ny blomstringstid. Det skulle være lunt og trygt og møblene skulle helst være gamle med slitt maling. De lutede møblene fra 80-årene ble nå malt for å se ut slik de gjorde før vi lutet dem. De rike kjøpte ekte antikviteter, mens de fleste av oss jukset så godt vi kunne. Også nye møbler skulle se gamle ut, og mange gikk på kurs for å lære de gamle maleteknikkene. Vi kjøpte trehvite møbler i gammel stil og dekorerte dem selv etter alle kunstens regler. Kunstig slitasje var prikken over i'en. Det ordnet vi med sandpapir.

Slik laserte vi vegger

Veggene ble svampet eller lasert for å få mønster og fargespill. To mer eller mindre forskjellige farger ble malt over hverandre, den øverste så tynt at underlaget syntes igjennom. Underlagsfargen var billig vannbasert maling som ble malt jevnt på veggen. Fargen over måtte være tynnere og tørke langsommere. Man kunne bruke ferdigfarget lasurolje eller klar, der man blandet i fargepulver selv. Når toppfargen skulle males, var det best å jobbe to sammen. Den ene gikk foran og malte på vanlig måte, mens den andre kom etter og lagde mønster i malingen med grov pensel, brettede filler, krøllete plastpose, svamp, børste eller hva man syntes ga finest effekt.

Slik ble skapene malt

Utgangspunktet var helt vanlige, glatte overskap uten fyllinger. Først fikk skapene nye profilerte lister i topp og bunn, som gjorde inntrykket mer gedigent. Skapdørene ble malt gule med en rød ramme rundt, deretter svampet over med bonderød farge tynnet i lasurolje. Etterpå ble alt innsatt med en spesiell krakeleringslakk, som lagde små sprekker i overflaten slik gamle malerier og møbler har. Denne overflaten ble patinert ved å stryke over med brun oljemaling fra tube. Malingen la seg i sprekkene, men ble tørket av på resten. Tilslutt ble skapene lakkert.

90-årene i norsk møbeldesign

Dette er tiåret da norsk design utviklet seg mot å bli "grenseløs". Inspirasjonen ble internasjonal selv om man fortsatt så norske holdninger og referanser. Norsk design utviklet seg i et omfang, en bredde og en kvalitet som ingen tidligere epoke. Bruken av profesjonelle designere økte, og førte til en blomstring rundt årtusenskiftet. Motkreftene var økende ensretting i møbelhandelen, større prispress og billig import fra lavkostland.

Kontraster på kino

Det var stor kontrast mellom de amerikanske kassasuksessene der ingen effekter var uprøvd, som Titanic (1997) og Jurrasic park (1993), og nye eksperimenter der man gikk den helt andre veien. Dogmefilm ble introdusert på filmfestivalen i Cannes i 1995, ledet av de danske regissørene Lars von Trier og Thomas Vinterberg. Den skulle være en motvekt mot kommersialiseringen og det store fokuset på effektmakeri, og flytte fokuset over på den gode historien. Regissørene måtte skrive under på "dogmer" som blant annet gikk ut på at filmingen måtte gjøres på stedet og handlingen foregå her og nå. Musikk kunne ikke brukes om den ikke allerede fantes der det ble filmet. Kameraet måtte være håndholdt, og kunstig lys var ikke tillatt. De mest kjente dogmefilmene var Vinterbergs "Festen" og Triers "Idiotene".

Musikk skapte mote

Breakdance, som oppsto i de fattigste delene av New York på 60-tallet, ble nå en del av hiphopstilen. Det ble tøft også for gutter å danse. For når man snurret rundt på hodet på asfalten kunne ingen påstå at det var jentete. Rap ble en ny musikksjanger som skapte mye bråk på grunn av voldelige tekster. Tilhengerne hadde egne moter inspiret av gangsterne på 1930-tallet og fengselsklær. Saggebukser hadde sin bakgrunn i forbudet mot belter i amerikanske fengsler.

Også utenfor dette miljøet skulle buksene sitte lavt på hoftene, ofte for å vise frem den nye piercingen i navlen. Nordmenn var særlig ivrige når det gjaldt å ta opp trenden med piercinger og tatoveringer.

Typisk for 90-årene

Bærbar hjemme-PC

Kabel-TV eller parabol

Svampede og laserte vegger

Nylagde bondemøbler

Gamle maleteknikker

Tekstiler med blomster og dyretrykk

Plexiglass bord

Rysjeputer